

Aleg. 183.

Sprawozdanie

sejmowej komisji gorzelnianej o petycyi komisji stałej wysa-
dzonej przez obadwa c. k. Towarzystwa rolnicze dla zastępy-
wania interesów krajowego przemysłu gorzelnianego, w sprawie
projektowanej przez c. k. Rząd zmiany ustawy o opodatko-
waniu spirytusu.

Wysoki Sejmie!

Przystępując do ocenienia przydzielonej petycyi, musi sejmowa komisja gorzelniana przede wszystkim zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na jej znaczenie i jej doniosłość.

Petycyja ta wniesioną jest przez ciało, którego ze względu na to, iż z wyboru obydwóch Towarzystw gospodarskich, w porozumieniu z odbytym w Krakowie wiecem właścicieli gorzelń wyszło, jako właściwego i uprawnionego zastępcę ogólnie krajowych interesów rolniczych, a w szczególności przemysłu gorzelnianego uważać należy.

Petycyę tę poparły w licznych do Wysokiego Sejmu w ostatnich kilku dniach wniesionych podaniach, również prawie wszystkie Wydziały Rad powiatowych i Rad gospodarskich — a spójność ta w akcji świadczy, jak to słusznie petycyja podnosi wybitnie, jak głęboko sprawa opodatkowania wyrobu okowity wnika nie tylko w gospodarskie, ale nawet w majątkowe stosunki producentów i dowodzi, że koła rolnicze pełną mają świadomość tak niebezpieczeństw grożących im przez zmianę systemu opodatkowania gorzelń rolniczych, jak i potrzeby obrony najpoważniejszych swych interesów.

Nie da się bowiem zaprzeczyć, że w obec przesilenia rolniczego, objawiającego się w całej Europie, a występującego w zaostrozonym charakterze w kraju ubogim, pozbawionym już w skutek swego geograficznego położenia dogodnego przystępu do głównych targów światowych — obciążenie przemysłu gorzelnianego, będącego w przeważnej części naszego kraju jedyną podstawą rolnictwa, mogłoby spowodować nie obliczone klęski i groźne następstwa.

Uprawnionem więc i nie małej wagi jest żądanie: „Caveant consules“ z którym to poważne ciało imieniem obywateli całego kraju przed Wysokim Sejmem występuje.

Petycja wniesiona przez krajową komisję gorzelnianą brzmi jak następuje:

Stała komisya gorzelniana przedkłada do Wysokiego Sejmu następującą prośbę:

1. Zważywszy, że dla egzystencji gorzelń rolniczych w Galicyi jest nieodzownie potrzebnem, aby przy zamierzonej zmianie opodatkowania gorzelń, zachowany był system ryczałtowania według objętości naczyń zaciernych, i aby ten system był zachowany, jużto jako odrębny sposób pobierania podatku od gorzelń rolniczych, już też w razie zmian całego systemu opodatkowania gorzelń zachowano ryczałtowanie dla gorzelń rolniczych w ramach nowej ustawy,

2. Zważywszy, że utrzymanie co najmniej dzisiejszego stosunku w wysokości opłacanego podatku przez gorzelnie rolnicze a gorzelnie fabryczne, jest minimum potrzebnem dla utrzymania bytu gorzelń rolniczych,

3. Zważywszy, że przy zmianie opodatkowania, jakkolwiek ona być ma, przynajmniej rok czasu gorzelniom rolniczym pozostawić należy dla potrzebnych przygotowań, zanim nowa ustawa wejdzie w życie, —

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

„Wzywa się Wysoki Rząd, aby tenże w przedłożeniu projektu ustawy, zmieniającej postanowienia ustawy państwowej z dnia 19. Maja 1884. o opodatkowaniu spirytusu, jeżeli takowe do Rady Państwa będzie wniesionem, miał w pierwszym rządzie wzgląd na krytyczne położenie rolnictwa w naszym kraju, na właściwość i potrzeby gorzelń rolniczych, ażeby więc projekt zmiany ustawy dziś obowiązującej zawierał postanowienia skutecznie chroniące gorzelnie rolnicze przed przyniatającą konkurencją fabryk spirytusu“.

Prośbę tę uzasadniła krajowa komisya gorzelniana nie tylko treściami poglądami w prośbie swej umieszczonemi, ale silniej jeszcze w rozdanyim między Członków Wysokiej Izby memoryale, który na podstawie dat statystycznych daje nam jasny pogląd na stosunek przemysłu gorzelnianego do gospodarstwa rolniczego naszego kraju i określa warunki, od których byt jego zawisł.

O ile więc ocenienie wypowiedzianej w wniesionej prośbie rezolucyi przy pomocy tak znakomitego elaboratu sejmowej komisji gorzelnianej ułatwionym być mogło — o tyle znów znaczne trudności nastęrczała jej tajemniczość, którą c. k. Rząd względem zamierzonej reformy istniejącego dotąd systemu opodatkowania wyrobu spirytusu zachował. Nie mogąc poddać krytycznemu rozbiorowi tego, co dzisiaj jeszcze w ostatniej chwili jest tajemnicą, nie mogła sejmowa komisya gorzelniana inną pójść drogą, jak tylko zbadać warunki, których pominięcie przy jakiegokolwiek zmianie opodatkowania gorzelń oddziaływać by musiało zgubnie na stan naszych gorzelń rolniczych, a w dalszym następstwie niszcząco na produkcją rolniczą całego kraju, zbadać więc i określić warunki, które przy jakiegokolwiek zaprojektowanej zmianie opodatkowania jako nienaruszalne uważane być muszą.

Jako takie warunki uznaje sejmowa komisya gorzelniana:

a) uwzględnienie różnicy, jaka zachodzi między prawnymi pojęciami gorzelń gospodarskich a fabrycznych i chronienie gorzelń gospodarskich przed konkurencją fabryk, czy to przez ustanowienie odmiennego systemu opodatkowania, czy to przez odmienny wymiar wysokości podatku;

b) zniesienie względnie uregulowanie dotychczasowego premiowania eksportu w sposób, który by mógł zapobiedz spowodowanej tym premiowaniem hiperprodukcji spirytusu;

c) nietykalność praw nabytych i z wyrobem lub ze zbytem okowity w związku zostających;

d) niepociąganie właścicieli gorzelń do wydatków inwestycyjnych.

Do postawienia tych warunków powodował komisję gorzelnianą nie tylko pogląd na dobrze zrozumiany interes kraju ale również i pogląd na świeżo przeprowadzoną ustawę opodatkowania wyrobu spirytusu w ościennem Państwie, gdzie zastępca rządowy nie wahał się wypowiedzieć, iż proponowana reforma opodatkowania ku temu zmierza, aby się przemysł gorzelniany nie koncentrował w fabrykach i aby co najmniej zbyt trwały wewnątrz Państwa zachowanym był dla gorzelń rolniczych, których istnienie dla ich związku z rolnictwem nie równie więcej w gospodarstwie państwowem jest uprawnione.

Życzyć by można, aby i zastępcy c. k. Rządu to zdrowe zapatrywanie dzielić zechcieli.

Uznając nienaruszalność poprzednich warunków a tem samem wielką ich doniosłość, mniema sejmowa komisya gorzelniana, iż takowe mimo że w motywach petycyi są umieszczone i w memoryale wyczerpująco uzasadnione nie powinny się ukrywać w ogólnikowej rezolucyi lecz winny być jasno i stanowczo wypowiedziane, a zadaniem Wysokiego Sejmu będzie nadać im odpowiednią uchwałą to znaczenie, na jakie one rzeczywiście zasługują.

Na podstawie tych uwag wnosi sejmowa komisya gorzelniana:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

A) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża przekonanie, że ciągłe zmiany w opodatkowaniu gorzelń poczynszy od roku 1863 są zarówno szkodliwe dla przemysłu gorzelnianego jak dla związanego z tą przemysłem rolnictwa, że należałoby zatem przede wszystkim dążyć do dłuższego utrzymania systemu istniejącego, opartego na ustawie z r. 1884, a trwającego ledwie lat cztery.

B) Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję: Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa Wysoki c. k. Rząd, aby w projekcie wnieść się mającej do Rady Państwa ustawy zmieniającej postanowienia ustawy państwowej z dnia 19. Maja 1884 o opodatkowaniu spirytusu:

po 1-sze zechciał mieć w pierwszym rządzie wzgląd na właściwość i potrzeby gorzelń rolniczych i nie zmieniając prawnego pojęcia tychże ani co do warunków ich znaczenia, ani też co do rozmiarów ich wyrobu, w projekcie nowej ustawy uczynił postanowienia, chroniące gorzelnie rolnicze przed przygniatającą konkurencją gorzelń fabrycznych w ten sposób, aby przemysł gorzelniany ściśle z rolnictwem związany przez zakładanie nowych fabryk spirytusu i podtrzymywanie dalszego rozwoju przemysłu fabrycznego od podstawy swej rolniczej oderwanym nie został — w każdym razie zaś, ażeby faktyczny stosunek gorzelń rolniczych do gorzelń fabrycznych został korzystniej unormowany jak dziś istniejący;

po 2-gie, aby w projekcie ustawy dążył ile możności do ograniczenia premii eksportowej, w każdym razie uregulował premiowanie tak, aby się nie przyczyniało do hyperprodukcji spirytusu w granicach Państwa;

po 3-cie, aby zechciał przestrzegać, by przez projektowaną zmianę opodatkowania nie były naruszone obowiązujące i zagwarantowane prawa propinacyjne w Galicyi;

po 4-te, aby zechciał zarządzić, by właściciele gorzelń w skutek zmian opodatkowania nie byli narażeni na wydatki, wywołane potrzebą przeistoczenia lub nowego urządzenia

swych gorzelń i aby gorzelniom rolniczym dla niezbędnych przygotowań i dla zastosowania trybu gospodarstwa rolnego do nowych wymogów, pozostawiony był przynajmniej rok czasu, zanim nowa ustawa wejdzie w życie.

Rezolucją tą załatwione są równocześnie petycje Wydziałów Rad powiatowych i Rad gospodarskich Ll. 904, 1150, 1159, 1190, 1195, 1196, 1207, 1210, 1211, 1212, 1219, 1221, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1294, 1295, 1297, 1298, 1321, 1337, 1338, 1363, 1364, 1391, 1392, 1393, 1394, 1407, 1408, 1431, 1432, 1467.

Lwów 17. Stycznia 1888.

Przewodniczący:
St. Starowiejski.

Sprawozdawca:
Gross.